T.C.
UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ
CEZA BÖLÜMÜ
ESAS NO : 2017/11
KARAR NO : 2017/10
KARAR TR : 20.02.2017

ÖZET: 2247 sayılı Kanunun 14. ve 19. maddelerinde öngörülen görev uyuşmazlıkları-nın oluşabilmesi için ortada farklı görev alanındaki mahkemelerin mevcudiyeti şart olup; davanın somutunda olduğu gibi askeri ve adli yargı yerleri savcılıkları bakımından görev uyuşmazlığının oluştuğu gerekçesiyle Uyuş-mazlık Mahkemesine başvuru yapılabilmesi mümkün olmadığından; 2247 sayılı Yasa'nın 1. ve 27. maddeleri uyarınca BAŞVURUNUNREDDİNE karar verilmesi gerektiği
hk

-
-
-
-
-

K A R A R

Davacı : K.H.
Şüpheli : M.A.

O L A Y : Şanlıurfa/Viranşehir İlçe Jandarma Komutanlığı emrinde görevli mağdur J.Asb.Çvş. C.T.'nun iddiaları ile ilgili olarak yürütülen soruşturma neticesinde;

Mağdur J.Asb.Çvş. C.T. tarafından yazılmış olan 11.6.2015 tarihli dilekçede, kendisinin bir gün süre ile hizmet yerini terk etmeme cezası ile cezalandırıldığını, ancak söz konusu cezanın infazı için aynı Komutanlık emrinde görevli şüpheli J.Ütğm. M.A. tarafından gerekli ortamın sağlanmadığını ve kendisine herhangi bir yer tahsis edilmediğini belirttiği;

Diyarbakır 7. Kolordu Komutanlığı tarafından "J.Asb.Çvş. C.T.'nun iddiaları" ile ilgili olarak soruşturma emri verildiği ve bu kapsamda J.Ütğm. M.A. hakkında "memuriyet görevini kötüye kullanmak" suçu nedeniyle soruşturma yürütüldüğünün anlaşıldığı;

Mahkemelerin görev durumlarının kamu düzenini ilgilendirmekte olup, "tabii hâkim" ilkesi ile de doğrudan bağlantılı bulunduğu, adil yargılamaya ilişkin temel bir hak olarak karşımıza çıktığı, yargılamanın her aşamasında "görev" durumunun dikkate alınmasının gerektiği;

Meydana gelen olay kapsamında Jandarma personeli olarak görev yapmakta olan J.Ütğm. M.A.'a isnat olunan "memuriyet görevini kötüye kullanmak" suçuna dair yapılacak olan yargılamada Askerî Mahkemenin görevli olup olmadığının , 2803 sayılı Jandarma Teşkilat, Görev ve Yetkileri Kanunu'nun 25.7.2016 tarihli ve 668 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile değişikliğe uğramadan önceki ve sonraki hâlinin mukayese edilerek irdelenmesi suretiyle ortaya konulmasının gerektiği;

1- 2803 sayılı Jandarma Teşkilat, Görev ve Yetkileri Kanunu'nun "Tanım" başlıklı 3. maddesinin, "Türkiye Cumhuriyeti Jandarması emniyet ve asayiş ile kamu düzeninin korunmasını sağlayan ve diğer kanun ve nizamların verdiği görevleri yerine getiren silahlı, askerî bir güvenlik ve kolluk kuvvetidir." şeklinde iken;

25.7.2016 tarihli ve 668 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'nin 5. maddesi ile yapılan değişiklikle, "Türkiye Cumhuriyeti Jandarması, emniyet ve asayiş ile kamu düzeninin korunmasını sağlayan ve diğer kanunların verdiği görevleri yerine getiren silahlı genel kolluk kuvvetidir. " şeklini aldığı;

2- 2803 sayılı Jandarma Teşkilat, Görev ve Yetkileri Kanunu'nun "Bağlılık" başlıklı 4. maddesinin, "Jandarma Genel Komutanlığı, Türk Silahlı Kuvvetlerinin bir parçası olup, Silahlı Kuvvetlerle ilgili görevleri, eğitim ve öğrenim bakımından Genelkurmay Başkanlığına, emniyet ve asayiş işleriyle diğer görev ve hizmetlerin ifası yönünden İçişleri Bakanlığına bağlıdır. Ancak Jandarma Genel Komutanı, Bakana karşı sorumludur" şeklinde iken;

25.7.2016 tarihli ve 668 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'nin 6. maddesi ile yapılan değişiklikle, "Jandarma Genel Komutanlığı İçişleri Bakanlığına bağlıdır." seklini aldığı;

3- 2803 sayılı Jandarma Teşkilat, Görev ve Yetkileri Kanunu'nun "Jandarmanın genel olarak görevleri" başlıklı 7. maddesinin "Askerî Görevleri" başlıklı "c" bendi; "Askerî kanun ve nizamların gereği görevlerle Genelkurmay Başkanlığınca verilen görevleri yapmak." şeklinde iken;

25.7.2016 tarihli ve 668 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'nin 9. maddesi ile yapılan değişiklikle, "Kanunlarla verilen askerî hizmetleri verine getirmek" şeklini aldığı;

4- 2803 sayılı Jandarma Teşkilat, Görev ve Yetkileri Kanunu'nun "Disiplin ve soruşturma usulleri" başlıklı 15. maddesinin, "Jandarma personeli hakkında disiplin ve soruşturma işlemleri aşağıdaki usullere göre yapılır.

a) Subay, astsubay, uzman jandarma, askerî öğrenci, erbaş ve erlerle sivil memurların disiplin yolu ile cezalandırılmaları; Garnizon komutanlarının yetkileri saklı kalmak kaydıyla kendi yetkili disiplin amillerince, işçilerle sözleşmeli ve geçici personelin cezalandırılmaları ise yürürlükte olan sözleşme hükümlerine göre yapılır.

(Ek fikra: 20/08/1993-KHK-507/2 md.) Jandarmanın mülki görevlerini ilgilendiren ve disiplin cezasını gerektiren

fiilleri ortaya çıktığında valiler, il jandarma alay komutanından; kaymakamlar, ilçe jandarma bölük komutanından gereken cezanın verilmesini talep ederler. Alay ve bölük komutanları bunlar hakkında, askerî mevzuat çerçevesinde gerekli işlemi yaparlar.

b) Jandarma personelinin işledikleri disiplin suçları için 477 sayılı "Disiplin Mahkemeleri Kuruluşu, Yargılama Usulü ve Disiplin Suç ve Cezaları Hakkında Kanun" hükümleri uygulanır.

c) Jandarma personelinin askerî yargıya tabi suçlarında, 353 sayılı "Askerî Mahkemeler Kuruluşu ve Yargılama Usulü Kanunu" na göre işlem yapılarak haklarında 1632 sayılı "Askerî Ceza Kanunu" ile 765 sayılı "Türk Ceza Kanunu" hükümleri tatbik olunur.

d) Jandarma personelinin mülki hizmetten doğan veya bu tür hizmeti yaparken işlenen suçlarında; 15/05/1930 gün ve 1609 sayılı "Bazı Cürümlerden Dolayı Memurlar ve Şerikleri Hakkında Takip ve Muhakeme Usulüne Dair Kanun" hükümleri saklı kalmak şartıyla 04/02/1913 tarihli "Memurin Muhakematı Hakkında Kanunu Muvakkat" hükümlerine göre işlem yapılır.

e) Adli hizmetlerden doğan suçlarda; ilçe ve merkez ilçe jandarma bölük komutanları ile bu hizmetleri vekaleten yürütenler hakkında 1412 sayılı "Ceza Muhakemeleri Usulü Kanunu" nun 154/4 üncü maddesi gereğince 24/02/1983 gün ve 2802 sayılı "Hâkimler ve Savcılar Kanunu" nun 82 ve müteakip maddelerinde gösterilen hâkim ve savcıların tabi oldukları muhakeme usulü uygulanır.

f) Jandarma personelinin kişisel suçlarında genel hükümlere göre işlem yapılır." şeklinde iken;

25.7.2016 tarihli ve 668 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 15. maddesi ile yapılan değişiklikle, "Jandarma personeli hakkında disiplin ve soruşturma işlemleri aşağıdaki usullere göre yapılır.

a) Disiplin işleri özel kanun hükümlerine göre yürütülür.

b) Jandarma personelinin mülki görevlerinden doğan suçlarında; özel kanunların hükümleri saklı kalmak şartıyla 2/12/1999 tarihli ve 4483 sayılı Memurlar ve Diğer Kamu Görevlilerinin Yargılanması Hakkında Kanun hükümlerine göre işlem yapılır.

c) Adli görevlerinden doğan suçlarda; 4/12/2004 tarihli ve 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 161 inci maddesinin beşinci fıkrası hükmü uygulanır.

d) Jandarma personeline askerî görev verildiği takdirde bu görevlerden doğan suçlarda 25/10/1963 tarihli ve 353 sayılı Askerî Mahkemeler Kuruluşu ve Yargılama Usulü Kanunu hükümleri uygulanır. Bu suçların muhakemesi, Jandarma personelinin emrine verildiği askerî birlik personelini muhakeme etmekle görevli ve yetkili olan askerî mahkemede görülür.

e) Jandarma personelinin kişisel suçlarında genel hükümlere göre işlem yapılır." şeklini aldığı;

Ayrıca Milli Savunma Bakanlığı'nın 25 Ağustos 2016 tarih ve MAİY.; 59352572-9020-2243-16/As.Adlt.işl.Müt.Yet. ve As.Czev.İşi.Ş.(39-11-16) sayılı yazısı ile Ek'inde yer alan "Askeri Mahkemelerin Adli Yetki Sahalarına Ait Kitap'la da; 31.7.2016 tarihli ve 669 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'nin 111. maddesine istinaden Jandarma Genel Komutanlığı emrine verilen er ve erbaş ile askerlik yükümlüleri hakkında üç yıl süre ile diğer er ve erbaş ile askerlik yükümlülerinin tabi olduğu hükümlerin uygulanacağının hüküm altına alındığı ve bu kapsamda Diyarbakır 7. Kolordu Komutanlığı Askeri Mahkemesi'nin, Diyarbakır, Mardin ve Şanlıurfa il sınırları içindeki Jandarma Genel Komutanlığı bağlılarındaki er ve erbaşlar ile askerlik yükümlüsü personel hakkında yargılama yetkisine haiz olduğunun belirtildiğinin anlaşıldığı belirtilerek;

2803 sayılı Jandarma Teşkilat, Görev ve Yetkileri Kanunu'nun 25.7.2016 tarihli ve 668 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile yapılan değişiklikler sonucunda Jandarmanın askerî bir güvenlik kuvveti olmaktan çıkarıldığı ve kural olarak Türk Silahlı Kuvvetleri bünyesinden ayrıldığı, belli bir rütbeye haiz Jandarma personelinin askerî görevlerinin sınırlandırıldığı, bu kapsamda Rütbeli Jandarma personeline (Subay/Astsubay/Uzman Jandarma/Uzman Erbaş) askerî görev verilmesinin istisnai olduğu ve belirli şartlar gerçekleştiğinde ancak askerî görev verilebileceği, Askerî Mahkemelerin Rütbeli Jandarma personelini yargılama görevinin sadece askerî görev verildiği takdirde söz konusu olabileceği, 2803 sayılı Jandarma Teşkilat, Görev ve Yetkileri Kanunu'nun 7. maddesine göre, Rütbeli Jandarma personeline sadece Kanunlarla askerî görev verilebileceği ve aynı Kanun'un 15/d maddesine göre, Rütbeli Jandarma personelinin sadece askerî görev verildiği takdirde Askerî Mahkemelerde yargılanabileceği, 31.7.2016 tarihli ve 669 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'nin 111. maddesine istinaden Askeri Mahkemelerin sadece Jandarma Genel Komutanlığı emrine verilen er ve erbaş ile askerlik yükümlüleri hakkında yargılama yetkisine haiz olduğu ve bu durumun da 2803 sayılı Jandarma Teşkilat, Görev ve Yetkileri Kanunu'na eklenen Geçici Madde 5. maddenin uygulandığı süre ile sınırlı olduğu;

Somut olayda, subay rütbesine haiz şüpheli J.Üstğm. M.A. hakkında "memuriyet görevini kötüye kullanmak" suçundan dolayı yürütülecek olan soruşturma ve kovuşturmanın Adli Yargı makamlarının görevine girdiğinin anlaşıldığı açıklanarak, şüpheli hakkında soruşturma yapma yetki ve görevinin Askeri Savcılığın görevine girmediği gerekçesiyle, 7. Kolordu Komutanlığı Askeri Savcılığı'nın 19.9.2016 gün ve E:2016/76, K:2016/28 sayılı kararı ile, 353 sayılı Askeri Mahkemeler Kuruluşu ve Yargılama Usulü Kanunu'nun 9, 17 ve 112. maddeleri uyarınca görevsizlik kararı ile soruşturma dosyasının gereği için Şanlıurfa/Viranşehir Cumhuriyet Başsavcılığına gönderilmesine itiraz yolu açık olmak üzere karar verilmiştir.

Viranşehir Cumhuriyet Başsavcılığı'nın 17.1.2017 gün ve Soruşturma No:2016/3804, Karar No:2017/1 sayılı kararı ile,

2803 sayılı Jandarma Teşkilat, Görev ve Yetkileri Kanunu'nda 25.7.2016 tarihli ve 668 sayılı KHK ile değişiklik yapıldığı, yapılan değişikliğin 15. maddesinde jandarmanın mülki görevlerinden doğan suçlarda 4483 sayılı Kanun'a göre, adli görevlerinden doğan suçlarda 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 161/5. maddesine göre, kişisel suçlarda genel hükümlere göre, askeri görevlerinden doğan suçlarda ise askeri mahkemelerde yargılanacaklarının

belirtildiği, 668 sayılı KHK' nın 9. maddesi ile 2803 sayılı Jandarma Teşkilat, Görev ve Yetkileri Kanunu'nun 7. maddesinde değişiklik yapıldığı, yapılan değişiklik ile jandarmanın mülki ve adli görevlerinin nelerden ibaret olduğunun belirtildiği, askeri görevlerinin ise "kanunlarda verilen askeri hizmetleri yerine getirmek" olarak belirlendiği,

Bu itibarla müştekiye verilen hizmet yeri terk etmeme cezasına karşın cezanın infazı için herhangi bir yer tahsis edilmemesi şeklinde gerçekleşen eylemin mülki veya adli bir göreve ilişkin olmadığı, söz konusu eylemin ancak askeri bir göreve ilişkin olduğunun nitelendirileceği, bu bağlamda şüpheli tarafından gerçekleştirildiği iddia edilen eyleme ilişkin yargılama yetkisinin askeri mahkemelerde olduğu ve adli yargının görev alanına girmediğinin anlaşıldığı gerekçesiyle görevsizlik
kararı verilmiş, ayrıca oluştuğu ileri sürülen olumsuz görev uyuşmazlığının çözümü ve görevli yerin tayini için soruşturma dosyasının Uyuşmazlık Mahkemesi'ne gönderilmesine karar verilmiştir.

İNCELEME VE GEREKÇE:Uyuşmazlık Mahkemesi Ceza Bölümünün, Nuri NECİPOĞLU'nun Başkanlığında, Üyeler; Kenan YUMUŞAK, Osman ATALAY, Gökhan KARABURUN, Mehmet AVCIOĞLU, Sevilay TEMİZYÜREK BATIR, Remzi İĞREK'in katılımlarıyla yapılan 20.02.2017 günlü toplantısında; Raportör-Hâkim G. Fatma BÜYÜKEREN'in, başvurunun reddi yolundaki raporu ve dosyadaki belgeler okunduktan; ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil İbrahim ÇİFTÇİ ile Askeri Yargıtay Başsavcı Yardımcısı Mustafa KAYAALP'in başvurunun reddine ilişkin yazılı ve sözlü açıklamaları dinlendikten sonra GEREĞİ GÖRÜŞÜLÜP DÜŞÜNÜLDÜ:

Uyuşmazlık Mahkemesi'nin görev ve yetkileri, 2709 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın 158. maddesi ile 2247 sayılı Uyuşmazlık Mahkemesi'nin Kuruluş ve İşleyişi Hakkında Kanun'un 1. maddesinde açıkça gösterilmiş, Mahkeme adli, idari ve askeri yargı mercileri arasındaki görev ve hüküm uyuşmazlıklarını kesin olarak çözmeye yetkili kılınmıştır.

2247 sayılı Yasa'nın 14. maddesinde, "Olumsuz görev uyuşmazlığının bulunduğunun ileri sürülebilmesi için adli, idari veya askeri yargı mercilerinden en az ikisinin tarafları, konusu ve sebebi aynı olan davada kendilerini görevsiz görmeleri ve bu yolda verdikleri kararların kesin veya kesinleşmiş olması gerekir.
Bu uyuşmazlığın giderilmesi istemi, ancak davanın taraflarınca ve ceza davalarında ise ayrıca ilgili makamlarca ileri sürülebilir" denilmiş;

Aynı Yasa'nın 19.maddesinde, "Adli, idari, askeri yargı mercilerinden birisinin kesin veya kesinleşmiş görevsizlik kararı üzerine kendisine gelen bir davayı incelemeye başlayan veya incelemekte olan bir yargı mercii davada görevsizlik kararı veren merciin görevli olduğu kanısına varırsa, gerekçeli bir karar ile görevli merciin belirtilmesi için Uyuşmazlık Mahkemesine başvurur ve elindeki işin incelenmesini Uyuşmazlık Mahkemesinin karar vermesine değin erteler.
(Değişik ikinci fikra: 23/7/2008 – 5791/9 md.) Yargı merciince, önceki görevsizlik kararına ilişkin dava dosyası da temin edilerek, gerekçeli başvuru kararı ile birlikte dava dosyaları Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilir" hükmü yer almıştır.

Aynı Yasanın 27. maddesinde ise, Uyuşmazlık Mahkemesinin, uyuşmazlık çıkarmaya veya görev uyuşmazlıklarına ilişkin istemleri önce şekil ve süre açısından inceleyeceği; yöntemine uymayan veya süresi içinde ileri sürülmemiş istemleri reddedeceği kuralına yer verilmiştir.

Dosyanın incelenmesinde, şüpheli hakkında "memuriyet görevini kötüye kullanmak" suçu nedeniyle yapılan soruşturma sırasında, 7. Kolordu Komutanlığı Askeri Savcılığı'nın 19.9.2016 gün ve E:2016/76, K:2016/28 sayılı görevsizlik kararı ile soruşturma dosyasının Viranşehir Cumhuriyet Başsavcılığına gönderilmesine karar verilmesi üzerine, Viranşehir Cumhuriyet Başsavcılığı'nın 17.1.2017 gün ve Soruşturma No:2016/3804, K:2017/1 sayılı kararı ile görevsizlik kararı verilmiş, ayrıca oluştuğu ileri sürülen olumsuz görev uyuşmazlığının çözümlenmesi için soruşturma dosyasının Uyuşmazlık Mahkemesi'ne gönderilmesine karar verildiği anlaşılmıştır.

Öncelikle 2247 sayılı Yasa'nın 14. maddesinde öngörüldüğü biçimde olumsuz görev uyuşmazlığının oluşup oluşmadığının saptanması gerekmektedir. Uyuşmazlık Mahkemesince görev uyuşmazlıklarının çözüme kavuşturulabilmesi için ortada, bir yargı yolu uyuşmazlığı bulunması zorunludur. Başka bir anlatımla; iki ayrı yargı düzeni içinde yer alan yargı mercilerince verilmiş kesin veya kesinleşmiş bulunan görevsizlik kararları mevcut olmalıdır.

Anayasanın 9. maddesinde, "Yargı yetkisi, Türk milleti adına bağımsız mahkemelerce kullanılır". denilmiş, böylece yargı organının "bağımsız mahkemeler" olduğu açıkça belirtilmiş olup, ceza yargılamasında iddia makamı olarak adalete hizmet eden, iddia görevini yaparak devlet adına ceza davası açan, daha açık bir ifade ile, suç haberinin kendisine ulaşmasıyla birlikte devlet adına araştırma ve soruşturma faaliyetinde bulunmak, kamu davasının açılmasını gerektiren şartlar oluştuğunda dava açmak ve yürütmek, mahkemelerin verdiği kararları yerine getirmek ve kanunla kendisine verilen diğer görevleri yapmak durumunda olan savcılığın, somut olayda, 7. Kolordu Komutanlığı Askeri Savcılığı'nın ve Viranşehir Cumhuriyet Başsavcılığı'nın 2247 sayılı Yasa'nın 14. maddesinde belirtilen yargı mercilerinden olmadığı ve verilen görevsizlik kararlarının da yargı kararı niteliğinde bulunmadığı kuşkusuzdur.

Açıklanan nedenlerle, Mahkememize gönderilen dosyada, 2247 sayılı Yasa'nın 14. madde-sinde belirtildiği şekilde bir yargı yolu uyuşmazlığı (olumsuz görev uyuşmazlığı) bulunmadığı gibi yine 14. madde hükmüne göre yargı yerlerince verilmiş kesin görevsizlik kararları da bulun-mamaktadır. Aynı Yasa'nın 19. maddesinde açıklanan görevli merciin belirlenmesi için başvurma koşulları da oluşmamıştır. Bu durumda, 2247 sayılı Yasa'nın 1 ve 27. maddeleri uyarınca Uyuşmazlık Mahkemesi'nin görev alanı dışında kalan hususlar ile ilgili başvurunun reddine karar verilmesi gerekmiştir.

SONUÇ :2247 sayılı Yasa'nın 1 ve 27. maddeleri uyarınca Uyuşmazlık Mahkemesi'nin görev alanı dışında

kalan hususlar ile ilgili BAŞVURUNUN REDDİNE, 20.02.2017 günü OYBİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.

Başkan	Üye	Üye	Üye
Nuri NECİPOĞLU	Kenan YUMUŞAK	Osman ATALAY	Gökhan KARABURUN

Üye	Üye	Üye
Mehmet AVCIOĞLU	Sevilay TEMİZYÜREK BATIR	Remzi İĞREK